

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmma Totivs Theologiae S. Thomae Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Secvndæ Secvndæ Partis Volumen Tertium

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romae, 1619

Vtru[m] fortitudo pr[a]ecellat omnes alias virtutes? 12

urn:nbn:de:hbz:466:1-38803

ad virtutes. Inter alias autem communes virtutis conditiones vna ponitur, firmiter operari, vt patet in 2.* *6.4. 10.5.*
 Ethic. Laudem autem firmitatis potissimè sibi vendicat fortitudo. Tanto enim magis laudatur, qui firmiter stat, quanto habet grauius impellens ad cadendum, vel ad retrocedendum. Impellit autem hominem ad discedendum ab eo, quod est secundum rationem, & bonum delectans, & malum affligens: sed grauius impellit dolor corporis, quàm voluptas. Dicit enim Aug. * in lib. 83. quæst. Nemo est qui non magis fugiat dolorem, quàm appetat voluptatem: quandoquidem videmus etiam immanissimas bestias à maximis voluptatibus exterreri dolorum metu. Et inter dolores animi, & pericula, maxime timentur ea quæ ducunt ad mortem: contra quæ firmiter stat fortis. Vnde fortitudo est virtus cardinalis.

9.36. ante med. 10.4.

Ad primum ergo dicendum, quòd audacia, & ira non cooperantur fortitudini ad actum eius, qui est sustinere; in quo præcipue commendatur firmitas eius. Per hunc enim actum fortis cohibet timorem, qui est passio principalis, vt supra dictum * est. *1.2.9.25. at.4.*

Ad secundum dicendum, quòd virtus ordinatur ad bonum rationis, quod conseruari oportet contra impulsus malorum, Fortitudo autem ordinatur ad mala corporalia, sicut ad contraria, quibus resistit; ad bonum autem rationis, sicut ad finem, quem intendit conseruare.

Ad tertium dicendum, quòd quamuis pericula mortis rarò immineant; tamen occasiones illorum periculorum frequenter occurrunt: dum scilicet homini aduersarij morrales suscitantur, propter iusticiam quam sequitur, & etiam propter alia bona quæ facit.

ARTIC. XII.

628
ca 35. in princ. c. 28 10.1
 Vtrum fortitudo præcellat inter omnes alias virtutes?

AD duodecimum sic proceditur. Videtur, quòd fortitudo præcellat inter omnes alias virtutes. Dicit enim Ambrosius * in primo de Ofi. Est fortitudo velut cæteris excellior.

C 3. ¶ 2 Præ-

¶ 2 Præterea, Virtus est circa difficile & bonum. Sed fortitudo est circa difficillima. Ergo est maxima virtutum.

¶ 3 Præterea, Dignior est persona hominis, quam res eius. Sed fortitudo est circa personam hominis quam aliquis periculo moris exponit propter bonum virtutis. Iustitia autem & aliæ virtutes morales sunt circa alias res exteriores. Ergo fortitudo est præcipua inter omnes virtutes morales.

e. de iust. cir. prin. SED contra est, quod Tullius* dicit in 1. de Offic. In iustitia virtutis splendor est maximus, ex qua viri boni nominantur.

sc. 9 par. a prin to mo 6. ¶ Præterea, Philosophus dicit † in primo Rhetor. Necesse est maximas esse virtutes, quæ maxime alijs vtilis sunt. Sed liberalitas videtur magis vtilis quam fortitudo. Ergo est maior virtus.

e. 8. parū an. med. to. 3. p. 5. no. re. m. se a fine. RESPONDEO dicendum, quod sicut* August. dicit in 6. de Trinit. in his quæ non mole magna sunt, idem est esse maius quod melius. Unde tanto aliqua virtus maior est, quanto melior est. Bonum autem rationis est hominis bonum, secundum Dion. 4. cap.* de diuin. nomin. Hoc autem bonum essentialiter quidem habet prudentia, quæ est perfectio rationis. Iustitia autem est huius boni factiua, in quantum scilicet, ad ipsam pertinet ordinem rationis ponere in omnibus rebus humanis. Aliæ autem virtutes sunt conseruatiuæ huius boni, in quantum scilicet, moderantur passiones, ne abducant hominem à bono rationis. Et in ordine harum, fortitudo tenet locum præcipuum: quia timor periculorum mortis maximè est efficax ad hoc quod hominem faciat recedere à bono rationis, postquam ordinatur temperantia: quia etiam delectationes tactus maximè inter cetera impediunt bonum rationis. Ad autem quod essentialiter dicitur, potius est eo quod dicitur effectiue. Et hoc etiam potius est eo quod dicitur conseruatiue secundum remotionem impediementi. Unde inter virtutes Cardinales est prior prudentia: secunda, iustitia: tertia, fortitudo: quar-

quarta, temperantia; & post has cæteræ virtutes.

Ad primum ergo dicendum, quòd Ambrosius fortitudinem alijs virtutibus præfert, secundum quamdam generalem utilitatem: prout scilicet & in rebus bellicis, & in rebus civilibus, siue domesticis utilis est. Vnde ipse ibidem* præmittit; Nunc de fortitudine tractemus, quæ velut excellior cæteris, diuiditur in res bellicas & domesticas.

*lib. 1. de
off. c. 35.
in princ.
to. 1.*

Ad secundum dicendum, quòd ratio virtutis magis consistit in bono quàm in difficili. Vnde magis est mensuranda magnitudo virtutis secundum rationem boni, quàm secundum rationem difficili.

Ad tertium dicendum, quòd homo non exponit personam suam mortis periculis, nisi propter iustitiam conseruandam. Et ideò laus fortitudinis dependet quodammodo ex iustitia. Vnde Ambrosius* dicit in primo de offic. quòd fortitudo sine iustitia iniquitatis est materia. Quo enim validior est, eò promptior ut inferiorem opprimat.

*c. 25. ante
med. to. 1*

Quartum concedimus.

Ad quintum dicendum, quòd liberalitas utilis est in quibusdam particularibus beneficijs: sed fortitudo habet utilitatem generalem ad conseruandum totum iustitiæ ordinem. Et ideò Philosophus* dicit in primo Rhet. quòd iusti & fortes maxime amantur, quia sunt maxime utiles in bello, & in pace.

*ca. 9. non
multū à
prin. to. 6*

QVÆST. CXXIV.

De Martyrio, in quinque articulos diuisa.

Dinde considerandum est de martyrio.

- D** Et circa hoc quæruntur quinque.
- ¶ Primo, verum martyrium sit actus virtutis?
 - ¶ Secundo, cuius virtutis sit actus.
 - ¶ Terrio, de perfectione huius actus.
 - ¶ Quarto, de poena martyrij.
 - ¶ Quinto, de causa.